

Abonamentul:
 Pentru monarhie:
 Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
 6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
 Pentru străinătate:
 Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
 an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
 4 frc. 50 cm.
 Fôea apare în fie care
 Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:
 Un șir garmond:
 odată 14 fil., a doua
 oră 12 fil., a treia
 oră 10 fil.
 Tot ce privește fôia,
 să se adreseze la: Re-
 dațiunea și admini-
 strațiunea „Unirei”
 în
 Blaș.

Fôe bisericescă-politică.

Anul XIII.

Blaș 25 Iuliu 1903.

Numărul 30.

Auctoritatea pontificatului roman.

(e) Cu ochii scâlțați în lacrimi și cu inima frântă de durere, staū milioanele de catolici în fața sieriului marelui pontifice Leo XIII. Și pe când deplâng cu sinceritate pe părintele creștinătății, nu fără o sfintă sfială își îndreptă privirea spre venitor, întrebându-se: ôre cine va lua moștenirea sfintului Petru?

Avé-va ôre naia lui Christos în aceste timpuri viforose un cârmaciū abil, inzeștrat cu ingeniū ager, tact politic fin, vederi largi, spirit practic și cunoscință esactă de ômeni și de împrejurări, cari cualități escelente aū caracterizat pe Leo XIII, și aū stors respectul și admirațiunea lumii întregi față de persôna lui și față de s. Scaun Apostolic?

Nu putem sci înainte cine va fi următorul lui Leo XIII, și că ce cualități va avé el, ceea ce sciut este, că primatul, ca un principiu perpetuū pentru unitatea bisericeii este de instituțiune dumnezeescă, și în acésta zace tăria și auctoritatea pontificatului roman. „Tu ești Petru și pe acésta piatră voiū zidi biserica mea”, a zis Domnul Christos câtră capul apostolilor, și prin acésta a pus bisericeii sale de fundament stânca puternică și neclătită a primatului; și în acésta consistă esențialmente strălucirea și onôrea, de care s'aū bucurat tot de tna pontificii romani. Nu splendôrea Romei, ôre când capitala lumii, a dat primatului putere și auctoritate, căci aū mai fost „cetăți împêrătesci”, cari în loc de a înălța aū umilit și aū întunecat auctoritatea arhierilor, cari își aveaū reședința în ele; pe când pontificatul roman a revêrsat și revarsă splendôre asupra Romei, făcând din ea un centru, spre care sînt îndreptate privirile lumii întregi, și la care alérgă popôrele și domnitorii pămîntului, ca să aducă omagii vicarului lui Isus Christos pe pămînt. Pontificatul în adevêr a dat Romei „imperium sine fine” cântat de poetul Virgil. Câte tronuri s'aū prăbușit în ruine, câte imperii aū încetat, câte dinastii mai aū numai amintirea istorică, pe când imperiul pontificatului sustă și înflorește de aprôpe 19 secolii, guvernând popôrele, de la o margine

a lumii până la cealaltă, nu cu armate puternice, ci cu puterea morală a adevêrului. Fost-aū în tôte timpurile inimiți neimpăcați, interni și externi, cari aū dat năvală asupra pontificatului, ei inse s'aū frânt și nimicî, pe cum se nimicesce și se imprăstie valurile, cari se lovește de stâncile mării. Și cu cât aū fost mai puternici atacătorii bisericeii, cu atâta a fost mai strălucit triumful pontificatului, care pururea a ieșit învingător.

Este adevêrat, că pontificii romani din secolul al VIII. până la 1870 aū dispus și de domnie temporală, spre a apêra libertatea bisericeii, și a menține echilibrul între cele alalte domnii lumesci, inse domnia acésta de sine nu ar fi fost în stare să sustină auctoritatea primatului, dacă el nu avé tăria morală, primită de la Domnul Christos. Dovadă despre acésta ne este pontificatul lui Leo XIII. care deși n'a dispus de armată, și timp de 25 ani a petrecut ca un captiv între murii Vaticanului, totuși vađa și auctoritatea Scaunului apostolic, pe cum recunosc chiar și necredincioșii, nici când n'a fost mai mare de cât acum.

Nu suferé îndoieală, că la admirațiunea ce se manifestă astăzi, față de Scaunul apostolic al Romei, aū contribuit și virtuțile personale ale decedatului pontifice; dară și aceea o scim, că cu permisiunea Provedinței dumnezeesci, ședut-aū pe scaunul sfintului Petru și ômeni de rînd, ba chiar bărbați nevrednici, cu tôte acestea naia lui Christos condusă de ei, nu s'a confundat, nici nu s'a abătut absolut cu nimica de la calea adevêrului, și auctoritatea pontificatului a rēmas neștirbită. Chiar în acésta trebuie să admirăm înțelepciunea și provedința dumnezeescă, că și prin indiviđi fragili încă sustine neclătită tăria primatului papal (1 Cor. 1, 29 urr.).

Noi, deși nu putem sci, că ôre persôna, pe umerii, căreia va căde grēua sarcină a pontificatului, ave-va ôre cualități și virtuțile fericitului Leo XIII, totuși cu liniște așteptăm importantul act al alegerii de papă, fiind convinși, că ori care va fi ales, el va fi vicarul lui Isus Christos pe pămînt și părintele tuturor credincioșilor, cărui în persôna fericitului Petru i-s'a promis asistența Spiritului; el ajutat de grația divină,

va pași pe cărările sigure și tradiționale, umblate de antecesorii săi, implinindu-și mărêta misiune de cap vêdut a bisericeii lui Christos. Ori cât de critice ar fi împrejurările, între cari își va începe noul pontifice activitatea sa, biserica ocârmuită de el are să triumfeze, căci scriștete: „Tu ești Petru, și pe acésta piatră voiū zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor învige pe ea”. Aceste cuvinte să fie mângâierea noastră în timpul doliului universal, în care se află biserica, ele să ne fie speranța tare și sigură pentru venitor.

+ Papa Leo XIII.

Tôte ziarele continuă a publica articoli fôrte elogiôși despre repausatul Pontifice roman. numindu-l cu tôtele cel mai mare bărbat al secolului XIX. și apostol al păcii. Conte Apponyi, președintele camerii, a parentat môrtea lui în un celebru discurs și cel mai marî reformăți veștejesc în cuvinte aspre țînnta câtor-va francmasoni impertinenți, cari aū amenințat să se opună propunerii, de a se ridica ședința în sēm de doliū.

Mii de telegrame de condolință sosesc din tôte părțile la Roma și aglomerarea strășinilor e colosală.

În următoarele vom face cunoscut ce titorilor nostri dispozițiile luate în urma morții Papei Leo XIII. și pentru alegerea succesorului pe Scaunul Sf. Petru.

Avisul Nunțiaturei.

Escelsa Nunțiatură Apostolică din Viena a trimis Escel. Sale Mitropolitului următorul avis:

Nunciatura apostolica
 Viena la 21 Iulie 1903.

Nr. 7906.

Illustrissime și Reverendissime Domnule! Lucrul, de care atâta timp cu inima înfricată ne-am temut, amêșurat sfarului dumnezeesc, ce nu-l putem pricepe, dar trebuie să-l adorăm. S'a întimplat în 20 a curentei la ôrele 4 după prânz.

S'a stins făclia, ce cu atâta strălucire și atât de îndelungat a stat în fruntea Sfintei Biserici Catolice.

Păstoriul Vecinic a chemat de pe pămînt la cele eterne pe Locușitorul său

Onoratul **PARACLIS** al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Feciôrei Maria și **CANÓNELE** câtră Domnul nostru Isus Christos și Îngerul păzitoriu. Prețul **20 fil. + 10 fil.** porto.

de pe pământ, pe Sfinția Sa Pontificele Leo al XIII carele a fost provădit cu sacramentele moribunților și cuprins de pacea celor drepti după multele zile a unui morbid din cele mai grele.

Domnul Domnilor pe Acela, care Conducătorul ostirii lui Christos fiind s'a espus cu bărbăție pentru casa lui Israil, l'a primit, pe cum cu pietate se speră, din biserica luptătoare în cea triumfătoare.

Deci pe dreptul deplânge cu multă jale întrégă lumea catolică pe Sfințul său Părinte și Păstorul, care puternic era cu fapta și cu cuvântul.

Recomandând din inimă sufletul piu ul defunct Părinte în rugăciunile și jertfele Ilustrității Tale Răsm. și întregului Cler al Diecesei Tale; cu același zor, cu care chemat la Conclavă plec spre Roma, cu insistință rog pe Ilustritatea Ta, să dispună rugăciunilor publice întru a cere ajutorul cel mai prețios a lui Dumnezeu pentru alegerea noului Pontifice, ca Întâiul Păstorilor să nu-și părăsescă turma sa în aceste timpuri de cea mai grea încercare, ci în curând să-și recreeze Sfinția sa Biserică Romană cu un nou Păstor după inima sa și să o umplă de bucurie.

Pe lângă expresiunea deosebită stime și considerațiunii rămân al Ilustrității Tale Rever. cel mai adict serv

E. Card. Taliani.

Cercularul Mitropolitului.

Din incidentul morții s'a trimis următorul cercular preoțimii archidieceșane:

Nr. 4168—1903.

Întriată de cea mai adîncă durere, aducem la cunoștință, în urma notelor primite de la Escelsa Nuntiatură Apostolică din Viena ddo 21 Iuliu 1903. Nr. 7906, că Sfinția Sa Pontificele Roman *Leon al XIII.* ales în 20 Februar 1878, după un morbid grav de multe zile, întărit cu sfințele sacramente, Luni în 20/7 Iuliu 1903 la 4 ore după amiază, în anul 94 al etății a trecut la cele eterne, spre a lua cununa nevestițată după meritele vieții sale gloriose și sfințe.

În fața datorințelor de reverință și pietate, ce le avem către Marele Defunct, care peste 25 de ani a condus cu multă iubire și rară înțelepciune naia Bisericii catolice, și cu învățăturile cele mai luminate pe toți ne-a povățuit în cărările mântuirii; cu deplină încredere în simțămîntul de recunoștință a Veneratului Cler archidieceșan, ordinăm, ca fie care purtătoriu de oficiu parochial, îndată ce va primi acest dureros anunț, să statorască o zi din intervalul până la 30 Iuliu a. c., în care, după ce își va fi încunoscintat de timpuriu poporeni, să servescă în Biserică parochială cu totă solemnitatea o sfință liturgie și la finea aceleia să facă și părăstas pentru repausul sufletului acum adormitului și neuitatului nostru Părinte și Cap bisericesc *Leon XIII.* iar în presara zilei destinate pentru aceea ceremonie funebrală, să lase a se vesti de la toate Bisericile matre și filiale prin sunetul lugubru al clopotelor durerea, ce o simte Biserică pentru pierderea Preafericitului Părinte *Leon al XIII.*

Într'aceea, până când Bisericii sfințe catolice i-se va da alt Păstor Suprem: preoții nostri și bunii nostri credincioși să se roge neîntrerupt, ca Dumnezeu în nemărginita sa grație să ajute, a se așeza în Catedra Romană Apostolică a s. Petru un Pontifice bineplăcut Lui, care turma lui Christos să o conducă la pășunea mântuirii, și cu mâna tare și braț înalt să o apere de primejdie.

Blaș, în 23/10 Iuliu 1903.

Victor Mihályi m. p.
Archiepiscop și Metropolit
de Alba-Iulia și Făgăraș.

În Blaș, în fie care zi se trag la amiază clopotele, iar pe intervalele de băleți și fetițe și pe seminarul teologic s'au arborat flămuri negre. De asemenea se va ține și o liturgie pentru marele adormit. La acesta sfință slujbă va pontifica Escelenta Sa Mitropolitul, asistat de membrii veneratului Capitul și preoții din gremiu.

Dieceșă de Orade.

Vicariul capitular al dieceșei oradane a dat cercularul următor:

Nr. 2356—1903.

Iubiților în Christos Frați!

A străbătut deja toate regiunile lumii scirea dnoasă, că Sfinția Sa Pontificele Roman *Leon XIII.*, după ce în seria Vicarilor lui Christos al 263-lea, a seșut în Catedra Sfințului Petru peste 25 ani, guvernând corabia mistică a Bisericii între valurile cele mai furtunoase ale veacului Său, cu așa înțelepciune, cât prinsonierul Vaticanului, și înaintea puternicilor lumii a fost recunoscut de supremă autoritate. Ieri la 20 Iuliu st. n., plin de merite, în anul 93-lea al etății Sale laborioase, ca Părintele tuturor poporilor, jeli de la mare până la mare, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului Său.

Deși putem spera, că blândul lui suflet se bucură deja de răsplata celor drepti, se cuvine totuși, ca prin sufragiile pie, ce ne stău la dispozițiune, să-i venim și noi întru ajutor pentru casul, dacă ceva n'ar fi espiat încă, sciind bine, că toate acele sufragii, cari pentru Dinsul ar fi deja superflue, alt cum încă vor intra în tesaurul neesauribil al Sfințelor Indulgențelor!

Chiar pentru aceea am aflat de bine a dispune, ca până la 30 I. c. inclusiv, prin trasul clopotelor de la meza-zi, să se invite credincioșii la rugăciuni. Iară în Domineca procsimă să se vestescă credincioșilor terminul sfințel liturgii cu părăstas, ce, în acel interval, se va ține întru repausul Sfințului Părinte. Îndemnându-i tot odată, să se roge neîncetat lui Dumnezeu, pentru alegerea fericită a noului Pontifice Roman, Carele, ca următor al Sfințului Petru, este Capul vădit al Bisericii universale. Vicariul lui Christos pe pământ, Centrul Unității Catolice și Stâncă aceea, pe carea și-a zidit Domnul Nostru Isus Christos Biserică așa, că porțile iadului, să nu o potă birui pe ea.

În vecl amintirea Lui!

Oradea-Mare, la 21 Iuliu 1903.

Dr. Augustin Lauran m. p.
Vicar capitular.

Dieceșă de Lugos.

Preoțimea dieceșană a primit următoarea încunoscintare:

Nr. 1483—1903.

Escelsa Nuntiatură Apostolică din Viena cu înalta scriptă din 21 Iuliu a. c. Nr. 7868 Ne încunosciteză, și Noi cu inimă înfrântă de adîncă durere aducem la cunoștință Veneratului Cler și a credinciosului popor al Dieceșei Lugosului, că Sfinția Sa Preafericitul Părinte *Leon al XIII.* Papa de la Roma în ziua de 20 Iuliu st. n. 1903 la orele 4 p. m. provădit fiind de mal înainte cu sfințele sacramente ale moribunților și mângăiat cu pacea dreptilor, de la cele pămîntesci fu chemat de Domnul la cele cereșci.

Au apus deci Luminătorul, carele cu înțelepciune admirabilă ca și cu o cerescă lumină a strălucit pe Catedra Sfințului Petru timp mai bine de un pătrar de veac.

Sfinția Maică Biserică Catolică perduta pe capul și Cărmătorul său, carele printre valurile furtunoase a condus-o cu fericire și

ca pe Mirăsa sa a înfrumășat-o cu mărire.

Drept aceea nemărginită este întristarea și durerea fiilor Bisericii de pe întreg rotogolul pămîntului la vederea trecerii la cele eterne a Părintelui lor preabun, blând și înțelept, carele din darurile sale alese — din Vatican — împărțit tuturor mângălere întru necasuri, consiliu întru îndoieli, și ca Păstor Suprem, Învățător și Locuținător al Răscumperătorului lumii Christos cu cuvântul împede al adevărului a păscut turma cuvintătoare.

Dacă înse este vre-o mângălare, care pôte alina această a noastră durere, aceea este speranța firmă, că dreptul Judecător Vicariului său adormit plin de zile pentru iubirea, cu care și-a iubit Biserică și va da răsplata dreptilor.

Într'aceea datorința noastră sfință este, ca adunându-ne nepegetat în jurul Altarului cu lacrimi ferbiat și rugăm pe Tatăl îndurătorilor, ca repausatului mare Pontifice odihna vecinică să-i dărniască în corturile dreptilor, iar spre Sfinția Biserică a Romei rămasă fără Păstor căutând cu îndurare, să-i trimită grabnic ajutor, ca să dobîndescă din nou un Pontifice după inima lui Dumnezeu, carele pe noi și Biserică noastră unită cu Roma să ne împartășescă cu deosebită îngrijire părintească.

Din acest îndemn aflăm în Domnul de bine a prescrie următoarele:

1. Onorații Purători ai oficiilor parochiali în prima Duminecă după primirea acestui Circular vor da ectire în Biserică, și vor publica poporului credincios prezențele Nostre Littere, și tot atunci vor statori ziua mai acomodată pentru ținerea unei S. Liturgii solemne împreunate cu părăstas întru odihna repausatului în Domnul Preafericitul când-va Părinte Leon al XIII. Papa de la Roma.

2. Trei zile înainte de ținerea părăstasului se vor trage toate campanele de trei ori pe zi în timp de câte un pătrar de oră.

3. La Liturgia solemnă și ținerea părăstasului de cu timp se vor invita și auctoritățile locale pentru a lua parte.

4. Același serviciu divin se va ține și în filialele provădite cu biserică, dar numai după săvîrsire în Biserică matre.

5. Pe Onorații Frați preoți și îndatorăm în conștiință, ca până la publicarea alegerii noului Pontifice, la Proscemie să pună câte o părăstas comemorativă cu dorința și rugarea ferbinte, ca bunul Dumnezeu să concedă fericita alegere a noului Cap al Bisericii.

Din Ședința consistorială ținută în Lugos la 24 Iuliu 1903.

Episc. Demetriu Radu.

Dieceșă de Gherla.

În momentele ultime am primit și cercularul dat de Escel. Sa Dr. Ioan Szabo. Regretăm, că spațiul nu ne mai permite, să-l dăm în întregime, însemnăm, că să dispune, ca în proxima Duminecă să se notifice credincioșilor mărtea Sfințel Sale, în trei zile următoare să se tragă de câte trei ori clopotele pe zi, iar Joi să se celebreze liturgie solemnă cu părăstas.

Condolițe.

Episcopul Lugosului Dr. Vasile Hossu a adresat cardinalului Rampolla următoarea telegramă în limba italiană:

Eminentissimului Cardinal Rampolla
R o m a.

Covrșit de durere rog pe Dumnezeu să glorifice sufletul mare al servitorului Său Leon și să preamărăscă Biserică Sa.

Episcop Hossu.

Ceremonialul alegerii Pontificelui.

Acum, când totă lumea stă atentă la cele ce se vor întâmpla în Roma și cum se va alege noul Pontific, ne grăbim și noi a face cunoscute prescripțiile ceremonialului pontifical, observând, că pentru conducerea tuturor lucrărilor pe timpul de vacanță, Papii aleg din vreme, un *cardinal-camerlengo*.

Constatarea morții.

După ce Vicariul lui Iesus Christos își plătește tributul de muritor, Cardinalul-camerlengo vine la patul decedatului, și înghinându-se înaintea lui, îl cheamă de trei ori după numele de botez, atingându-l ușor cu un ciocânel pe frunte. Neprimind nici un răspuns la întreita întrebare, declară oficios înaintea cardinalilor și curtenilor prezenți, că Pontificele a încetat din viață: Sanctissimus Dominus noster papa N. vere mortuus est.

Apoi se ia măsurile de imbalsamare și înmormântare. Până la înmormântare, catafalcul îl scoboră în biserica sfântului Petru și îl așază în capela sfântului sacrament, sub paza gardei nobile. Ușile de fier ale capelei se închid. Afară, în biserică e mulțimea devoților, cari vin să vadă cadavrul iubitului lor părinte. — În același timp Cardinalul Camerlengo stătoresce timpul întrunirii *conclavelui* (adunarea cardinalilor pentru alegerea papei) și ia măsurile de lipsă, ca în Vatican să se construeze chiliile cardinalilor conclaviști.

Pregătirile pentru conclave.

După trei zile de la morțe, papei se avisază cardinalii, cari sînt afară de Roma, despre timpul întrunirii, și se încep lucrările din Vatican. Inginerii arhitecți ai palatului papal încep construirea chiliilor cardinaliști. Pentru fie care cardinal sînt de lipsă trei chilii, în cari să potoa locui el, secretariul, și servitorul său. După o săptămână ori cel mult după zece zile lucrările sunt terminate.

Conclavele.

La terminul satorit se adună toți cardinalii neîmpedecați, ca să ia parte la alegerea noului Pontific. De toți sînt între 60 și 70. Întrînd ei în Vatican se închie toate porțile sub supraveghierea Cardinalului-Camerlengo. Pentru comunicația cu cei din afară se lasă numai o ferăstră, lângă o ușă de intrare, păzită de o comisiune de prelați papali.

Întrînd cardinalii în Vatican, trec prin un șir dublu de gardiști din garda nobilă, purtând fie care crucea sa pectorală, în semn de jurisdicțiune. În urma lor merge Cardinalul-Camerlengo, precedat de patru gardiști din garda Helvețiană. Apoi se opresc cu toții în capela Paulină, unde fac invocarea Spiritului Sfînt. În curînd se concediază toate persoanele străine, se închie și porța cea din urmă, ér cheile se predau Prințului-mareșal perpetuu al conclavelui.

Ca loc de întrunire pentru votări, se alege de regulă capela Sixtină. Aci se așază scaune de amîndouă părțile. Fie-care scaun

poartă câte un baldachin de colóre violetă ori verde. Scaunele provédute cu baldachine violete sînt destinate pentru cardinalii denumiți de Pontificele din urmă, ér cele cu baldachine verzi pentru cardinalii denumiți de antecesorul acestuia. Înaintea fie-cărui scaun mai este câte o mësută de scris. De asemenea sînt mese de scris și în mijlocul salei, destinate pentru controlorii scrutiniului, și pentru urna, ce conține voturile.

În fundul salei mai este un cuptor carele prin mijlocirea unor hornete comunică cu atmosfera. Aci se ard biletele de votare de câte ori scrutiniul a rămas fără rezultat. Fumul, ce iese din cuptor, anunță mulțimei curioase adunate pe piața sfîntului Petru, că alegerea încă n'a succes. Fumegarea acesta se numesce *sfumata*.

Scrutiniul.

În fie care zi, dimineța pe la 10 ore se celebră s. liturgie. După aceea îndată urmază votarea în capela Sixtină. Ca cineva să fie ales, e necesar să întrunescă în două votări $\frac{2}{3}$ din totalitatea voturilor. Primul scrutiniu se face numai de probă și de politeță. Cu toate acestea deja la primul scrutiniu, se ved persoanele, cari au șanse de a reuși.

După scrutiniul acesta de probă se publică înaintea cardinalilor votul *veto* al celor patru state îndreptățite, de cum va este. Sêra pe la 4 ore se ține al doilea scrutiniu.

Votarea se întimplă așa, că fie care cardinal primesce câte un bilet de votare. Biletul acesta cam de 13 cm. lung și cam de 10 lat, e împărțit în 5 părți. De asupra sînt două rubrici mai înguste, asemenea și din jos, ér în mijloc este o rubrică mai lată. În rubrica primă superiôră fie-care cardinal își scrie numele său; în a treia (cea lată) scrie numele aceluia, carele voesce să fie ales: *Eligo in Summum Pontificem R. D. meum . . .* iar în rubrica a cincea face un semn, ori scrie o sentință. Rubrica primă apoi se îndoiesce peste a doua și se sigilează de fie care cardinal. Asemenea se întimplă și cu rubrica a patra și a cincea, pentru că votarea e secretă. Ast-fel rămâne liberă numai rubrica a treia, în carea se cuprinde numele celui ales.

Urmarea acestei votări potoe fi de trei specii. Anume, că un cardinal ori să întrunescă mai mult de $\frac{2}{3}$ din totalitatea voturilor; ori să întrunescă tocmai $\frac{2}{3}$; ori mai puțin.

Dacă întrunescă mai mult de $\frac{2}{3}$, atunci cu proxima ocaziune (după s. liturgie, ori după prânz) se face o nouă votare. Și dacă și atunci întrunescă mai mult de $\frac{2}{3}$, se declară de ales, și conclavele și-a terminat misiunea.

Dacă înse votarea s'a terminat cu aceea, că unul a întrunit tocmai $\frac{2}{3}$ din totalitatea voturilor, atunci secretarii sau scrutătorii scrutiniului, cêrcă să vadă, dacă votarea s'a întimplat după lege, în special cêrcă să se convingă, nu cum-va cel ales a votat pentru sine. Spre scopul acesta îl întrebă despre sigilul și semnul ori devisei biletului său. Afiînd biletul îl desfac, și afiîndu-se, că n'a votat pentru sine, scrutiniul acesta să ia de bun; iar dacă a votat pentru sine, atunci se porcede la un nou scrutiniu.

În fine se potoe întimpla, ca în urma scrutiniului nime să nu întrunescă $\frac{2}{3}$ din

voturi. În casul acesta îndată după constatarea rezultatului de alegere, se face alegerea prin *accesiune*. Biletele de mai înainte se păstrează, iar cardinalilor li se împart bilete noue. Acestea au aceeași formă ca și cele de mai sus. Totă deosebirea stă într'aceea, că cardinalul votant nu scrie pe el: Aleg pe . . . ci: Mă alătur la . . . *Accedo Reverendissimo Domino meo . . .*

E de înșemnat, că cardinalilor le este interzis să voteze și în casul acesta (prin *accesiune*) pentru aceeași persoană, pentru carea votaseră mai înainte. Și dacă totuși cineva ar face-o, votarea este nulă. Așa dară ori votează pentru altul, ori pentru nime, și și în casul acesta scrie pe bilet: *Accedo nemini*. Le este interzis mai de parte cardinalilor să voteze pentru alte persoane afară de acelea, cari căpătaseră voturi în scrutiniul de mai înainte. Acesta s'a statorit, ca res-trîngându-se numărul eligibililor, să nu se amâne alegerea până în infinit.

Terminându-se votarea prin *accesiune* se culeg voturile. Apoi se confrontă cu cele de mai înainte, după sigile și semne ori devise, cari trebuie să fie aceleași cu ale votării premergătoare. Și dacă se întimplă, că aceeași persoană să fi votat pentru același candidat de două ori, mai înainte prin alegere, ér acum prin *accesiune*, votul, cum zisei, se nimicesce. Terminându-se și confrontarea se adaug și se numără voturile. Cel ce întrunescă majoritatea recerută, a reușit: Va mai trebui însă, ca și în scrutiniul proxim să întrunescă majoritatea acesta de voturi.

Aprobarea.

Îndată ce se publică alegerea, baldachinele, cari împodobiau tronurile cardinaliști se ia jos afară de baldachinul de la tronul alesului. Apoi se prezintă înaintea alesului trei cardinali șefi de orduri și îl întrebă dacă primesce alegerea: „*Acceptas-ne electionem tuam in Summum Pontificem?*“ Și dacă primesce, îndată vine cardinalul-decan (cardinalul cel mai bătrân) al sacralului colegiu, și întrebă pe cel ales asupra numelui, ce voesce să și-l ia ca Pontifice: „*Quomodo vis vocari?*“

Omagiul cardinalilor.

În sacristia capelei Sixtine sînt așezate din dispusățiunea conclavelui 3 rînduri de ornate papale de mărimi diverse și inelul „*piscatoris*.“ Alesul se îmbracă în unele din acestea, își pune în deget inelul și așezându-se pe „*sedea gestatoria*“ primesce omagiile cardinalilor. Priveliste înălțătoare, carea vedesce în mod sensibil spiritul supranatural, ce conduce biserica și face ca Petru se viețuească în urmașii săi! Cei ce cu o oră mai înainte erau egali, vin acum și se prostern supuși la picioarele papei, pentru a-i primi binecuvîntarea și a venera întrînsul pe vicariul lui Christos. Atunci stătoresce și ziua încoronării sale.

Publicarea alegerii.

Dar bucuria, că veduvita mirasă alui Christos și-a căpătat alt mire nu potoe rămâne între pereții obduși cu marmură ai Vaticanului. Miile de credincioși, dornici să audă vestea îmbucurătoare, așteptă grămadă pe piața sfîntului Petru. Decî trebuie să li se comunice și lor, pe cum și întregii lumi catolice. De aceea, primul-cardinal-diacon,

trece din Vatican în înălțimea porticului bisericii sfântului Petru, care dă spre pițetă, și de acolo anunță *urbi et orbi*: „*Anuntio vobis gaudium magnum. Habemus Papam Eminentissimum et Reverendissimum Dominum N. N., qui sibi nomen imposuit . . .* Vă anunț o bucurie mare. Avem papă pe Eminentișimul și Reverendișimul Domn N. N., carele și-a luat numele de N.). Tot atunci se lasă din înălțimea porticului ori mai bine zis a logei o fôea de hârtie, carea pörtă aceeași noutate. — Iar enormele clopote ale bisericii sfântului Petru, pe aripile vîntului duc vestea îmbucurătoare în locuri depărtate. Și la sunetul lor se asociază, glasul sutelor de campane, a celor patru sute de biserici din Roma, până când mulțimea îndesuită în piața de lângă Vatican, dă frîu liber simțimentelor de bucurie prin uralele nesfîrșite de: *Evviva!*

Binecuvîntarea papală.

Mulțimea credincioșilor n'are astîmpăr. Cere binecuvîntarea papei. Și fiind-că acesta nu o pôte primi în piața sfântului Petru, pentru vitregia timpurilor, năvăleşce în biserică. Gardiștii și ostașimea puși pentru păstrarea ordinii, se dovedesc neputincioși. Acolo așteptă ei sosirea papei pe balconul porticului bisericii. Și când de odată apare crucea pontificală, o linisce mormîntală cuprinde întregă biserica. Așteptând toți cu dor sosirea părintelui, de odată se ivesce. Și strigăte de *Evviva* papa, papa-regele izbucnesc din zecile de mii de piepturi, ori flușturări de batiste se vîd din partea celor ce prea emoționați fiind, nu pot rosti un cuvînt.

Un semn al părintelui e de ajuns, ca liniștea să-și reiea locul, și de de-asupra de pe balcon, se aude o vöce, e vöcea papei: *Ajutoriu! nostru în numele Domnului . . .* Poporul ingenunchie și cel ce a fost destinat din partea Provedinții să conducă naia lui Christos, se aude rostind: *Binecuvîntarea Domnului să fie peste voi . . .* Și apoi însoțit de uralele credincioșilor, ce în limbî diverse se amestecă între sine, dispare încunjurat de colegiul cardinalilor și al curții papale.

Și Roma? Roma e iluminată și împodobită cu steagurile papale, până când în biserică rugăciunii de mulțămîtă se înalță la tronul Celui Preaînalt. Echoul lor se refrînge în lumea catolică, și episcopii dispun prin circulare, ca în toate bisericile de sub păstorirea lor să se cante: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu . . .* Și încep prezentările.

Încoronarea.

Încoronarea se întîmplă în lăuntru Vaticanului. Ritul tradițional pretinde, ca ea să se întîmple în prezența corpului diplomatic acreditat pe lângă Scaunul apostolic, în prezența sacralului colegiu și a unui număr mare de persoane distinse. Un altar și un tron se așeză pe o vastă estradă în fondul salei ducale. Pe la örele 9^{1/2} a. m. pornesce cortegiul papal. El iese din o sală vecină, carea pentru moment servește de sacristie, și se îndreptă către altar. În frunte merg ceremonierii. După ei urmază crucea papală încunjurată de 6 sfeșnice aprinse. Urmază tiara (mitra papală) strălucind tötă în aur și în pietrii scumpe. Apoi vine colegiul cardinalilor: diaconi, preoți, episcopi, îmbră-

cați toți în purpură și în dalmatică brodată în aur, iar pe cap avînd o mitră simplă albă. În urma lor defilează corpul episcopilor și al abaților rezidenți în Roma, cam 60 la număr. Se vîd printre ei și orientali, bătători la ochi prin bogatele lor ornamente pontificali.

Când lunga procesiune s'a desfășurat, se ivesce sfîntul Părinte. El e încunjurat de curtea sa: prelați, prinți asistenți la tronul pontificiu, demnitari ai ordurilor cavaleresci, precedați toți de garda Helvețiană și a nobililor.

După o scurtă rugăciune făcută la picîorele altarului, papa se suie pe tronul său. Corul capelei Sixtine esecută una din melodiösele și pline de gravitate ale sale cîntări. Apoi mai întăiu vin cardinalii doi cu doi, ingenunche la picîorele tronului și săruta inelul papal. După ei în același rînd urmază episcopii și abații. Terminându-se acesta, Pontificele se scölä, intonează imnul s. Treimi, carele se termină prin rugăciunea sfîntului Petru.

Apoi ajutat de doi cardinali și de mai mulți prelați se îmbracă în ornatele pontificali și cu mitra pe cap se îndreptă către ieșirea corului, unde îl așteptă „sedia gestatoria“.

Cortegiul se formeză din nou și se pune în mișcare, mai întăiu către capela Paulină și de aci către capela Sixtină. Papa se așeză pe sedia gestatoria, pe carea o duc 6 valeți îmbrăcați în roșu. Trecînd prin mulțimea miilor de credincioși, ajunși aci cu bilete speciale, ca să asiste la trecerea Pontificelui, ajunge la capela Paulină. Aci se pogöră și adoră sfîntul sacrament espus în mijlocul miradelor de lumină. Apoi se urcă din nou pe tronul portativ, de-asupra căruia se află un baldachin.

În decursul procesiunii, doi ceromonieri se vîd peste mulțimea prosternută, cari se apropie de sfîntul Părinte. Unul din ei ține în mână un trident (un fel de baston terminat în trei dinți), iar celalalt un sfeșnic aprins. La vederea lor valeții (purtătorii) se opresc. Atunci o șuviță de fuior se fixează în trident, se aprinde în sfeșnic în prezența Pontificelui. Ceremonierul îl ridică puțin, glăsuind: „*Pater sancte sic transit gloria mundi*“ — Părinte sînte așa trece mărirea lumei. Și ceremonia acesta atât de semnificativă în sensul creștin se repetesce de două öri. Pentru ultima öra se repetesce la intrarea în capela Sixtina.

Sosit aci e așteptat de corpul diplomatic, nobilimea și patrițiatul Roman, eventual și de alți prinți din afară. Papa se pogöră și începe liturgia.

Terminându-se liturgia, se începe încoronarea. Primul cardinal-diacon pune tiara pe capul Pontificelui, ca semn al puterii sale supreme, și îi zice: „*Primesce tiara împodobită cu trei coröne, și nu uita, că ești părintele principilor și al regilor, capul lumei și vicariul Mântuitorului nostru Iesus Christos, a căruia este mărirea și onörea în vecii vecilor.*“ Papa apoi rostesce trei rugăciuni, prin cari implöră ajutoriu de sus, și peste mulțimea ingenunchiétă imparte tripla binecuvîntare apostolică. Încoronarea s'a terminat.

Omagiile.

Terminându-se încoronarea, sfîntul părinte urcă din nou sedia gestatoria, traver-

seză capela Sixtină, sala ducală etc. și dispare din ochii mulțimii adunate. Se desbracă de ornatele pontificali și primesce omagiile sacralului colegiu și ale corpului diplomatic.

„Pactul cu clericali“ — Sub acest titlu celea mai multe foi din capitală înregistrară scirea, că Mitropolitul și Episcopii Dr. Radu și Dr. Hossu, au făcut în corpore o vizită Episc. Majláth de la Alba-Iulia, de o netăgăduită importanță politică: ar fi pus la cale un pact al Românilor, cari ar intra cu toții în activitate, cu partidul popular. Tötă combinația asta e simplă fantazie. Cetitorii nostri sciü, că înainte cu câte-va săptămâni Escel. Sa Mitropolitul a făcut contelul Majláth o vizită de curtoasie, fiind însoțit de Ilustr. Episcop al Lugoșului, care a invitat pe Episcopul Ardealului la consacrarea sa. El a sosit în Alba-Iulia la 12 öre și la 4 aä reîntors. Atăta e adevărat din tot lucrul.

Asociațiunea la Baia-Mare.

— Program. —

În 8 August 1903. La örele 3 p. m. membrii comitetului „Despărțimentului Sătmár-Ugocea“ cu membrii comitetului instituit pentru aranjarea festivităților sociale, pleacă de la hotelul orășenesc la gară, spre întîmpinarea comitetului central al „Asociațiunii“, sub conducerea directorului despărțimentului.

La gară se află coadunată junimea română din Baia-mare, burghéză și țărănescă. Döme, d-șöre, femei și fete din popor.

Inteligență din jurul Baia-mare, și poporeni aleși de prin satele vecine. Comitetul se posteză în semicerc pe locul, unde va descinde din vagon președintele comitetului central.

Discursul de primire îl rostesce dl Alex. Pop. După aceea imediat se predaș președintelui buchete de flori din partea unui grup de fete de țărani.

Se ascultă răspunsul președintelui.

Directorul prezenteză pe membrii comitetului, notabilitățile, cari vor fi de față și pe honorațorii.

Comitetul de primire și de încuartirare aranjeză convoiul până la hotel, unde descinde Presidiul comitetului central, și de unde se încuartireză öspeții sosiți împreună.

La 8 öre întrunire în restaurantele hotelului orășenesc pentru sara de cunoscință.

La un moment potrivit, în numele Românilor din Baia-mare și din comitat, a despărț. Sătmár-Ugocea, dl Alex. Breban salută pe Iubiții öspeți.

Comitetul central se îngrijesce ca vre-unul dintre d-lor săü dintre d. öspeții se răspundă.

Musica cîntă doine naționale, tinerimea prin un ales al ei își spune și ea cuvîntul de salutare.

La 12 öre din nöpte directorul dă signalul pentru ridicarea meselor și öspeții se duc fie care la cuartirul său.

În 9 August 1903. Biroul lucröză în permanentă, primesce, încuartireză ös-

peții, pregătește sala festivă pentru adunarea generală.

La orele 8 dimineața, punctual, se începe serviciul divin în biserica română greco-catolică.

Conducătorii actuali ai parohiei se îngrijesc de partea religioasă.

Tinerimea academică, teologică și civilă formeză corul.

La sfârșitul s. Liturghii, dl Gavril Lazar de Purcareț ține discursul ocașional, arătând însemnătatea zilei.

Precis la 10 ore ne întrunim cu toții în sala festivă a hotelului orașenesc.

Se alege o comisiune de 5 membrii, care să invite pe președinte la deschiderea adunării generale.

10 August. La 10 ore din zi ședința a II-a.

Raportul comisiunelor.

Direcțiunile.

Propunerile.

Închiderea ședinței. La discursul de închidere al presidentului va răspunde:

După ședință excursiune în corpore la livada „Séchényi“ unde se va lua prânz în comun „al a carte“.

Sara la 8 ore bal. Prețul de intrare de persoană 2 cor.

Invitări la persoane nu se fac, ci numai pe calea ziaristică prin comitetul aranjator.

Ordul dansurilor se va distribui în seara balului prin același comitet.

11 August. Secțiunea pentru aranjarea excursiunilor va face programul său, care se va notifica stimaților oșpeți în zilele adunării generale.

Din ședința comitetului la Baia-mare, 26 Iunie 1903.

Dr. Vasile Lucaș
secretar.

George Șuta
director.

Concurs de primire în Seminarul junimei române gr. cat. stud. din Blăș.

1. Părinții, care voiesc să-și așeze băieții pe an. școl. 1903/4. în Seminarul junimei române greco-catolice de la gimnasiul superior gr. cat. din Blăș, prin această sint avisați, că termenul concursului de primire este 14 August st. n. Cererile de primire (să primesc numai gimnasiști) sint a se adresa Președintelui Consistor Mitropolitan din Blăș, și ce privește pe băieții, care în anul școl. trecut nu au fost elevi ai Seminarului junimei, ad să fie instruite cu extras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de vaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne locuința și posta ultimă cu acuratețe și să declare, că cunosc deplin toate condițiunile și să obligă a le împlini pe toate. Ca rezoluțiunile să se potă espeda francate, petenții sint rugați să alăture marcele postale de lipsă.

2. Pentru elevi sint a se plăti: 8 cor. taxă de înscriere, 250 cor. pentru cuartir, vîpt, luminat, încălzit, spălat, și în cas de lipsă medic și medicină, 2 cor. taxă de scaldă, 6 cor. taxă pentru scrobitul rufelor, așa dară cu totul 266 cor. la an. fără scrobit 260 cor. Taxa de înscriere, de scaldă și de scrobit are să se plătescă odată cu ocașunea înscrierii, suma de 250 cor. în 2 respective 4 rate anticipative, ast fel că în 1 Septembrie cu ocașunea presentării sint a se plăti cel puțin 76 cor. respective 70 cor. În cas de 2 rate, rata primă va fi de 136 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, rata a doua de 130 cor și se va

plăti în 1 Februar; în cas de patru rate, rata primă va fi de 76 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, rata a doua de 70 cor. și se va plăti în 15 Novembre, rata a treia de 60 cor. și se va plăti în 1 Februar, rata a patra de 60 cor. și se va plăti în 15 April. Sumele acestea sint atât de mică, în cât numai primindu-le regulat și anticipative, să potă satisfice atător trebuințe, câte sint cu susținerea și îngrijirea elevilor. Ast fel rectorul va fi silit să dimită pe elevii, ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timpul său.

3. Elevii vor avé să aducă cu sine:
- Carte de rugăciuni;
  - 4 părechi de schimburi de pânză sau de giolgiu bune;
  - cel puțin 4 batiste;
  - 2 părechi de încălțăminte și cel puțin 4 părechi de ciorapi sau obiele;
  - saltea (sac de paie) și 2 lepedeie (cearceafuri) de pus pe saltea;
  - 2 perini și 4 fețe de perini;
  - 1 țol sau plapomă și 2 lepedeie de plapomă;
  - 2 lepedeie albe de giolgiu pentru coperirea patului (de lână și colorate nu sint bune, căci nu se potă ajunge la uniformitate);
  - atâtea bilete albe de carton (formatul să fie ca la biletele de vizită: 10 cm. în lungime, 6 cm. în lățime) câte bucăți de rufe, vestimente și încălțăminte au;
  - 1 cuțit, 1 furcă, 1 lingură de metal, 1 păbar și cel puțin 3 servete;
  - 1 perie de vesminte și 3 pentru încălțăminte;
  - cel puțin 3 ștergere și 2 pepteni: unul des, altul rar.

Pe rufe și pe vestimente trebuie să fie cusut conumele întreg, și cel puțin litera inițială a numelui de botez. Rufe și vestimente nelsemnate vor fi respinse.

4. Elevii vor avé proviziunea întregă și anume:

- Locuințe în sale mari, sănătoșe, luminoșe și provădute cu toate cele de lipsă;
- vîpt întreg, adecă dejun, prânz, ojină și cină.

La dejun vor avé lapte cald cu pâne, la prânz 2—3 feluri de mîncări, la cină 1—2 feluri. La prânz în zile de dulce va fi supă de carne, carne cu sos și mîncare grășă cu carne, eventual zamă acră cu carne și mîncare grășă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zile de post supă de legume și mîncare grășă, ori apoi mîncare grășă de legume și mîncări făcute cu brînză, lapte sau ouă; Dumineca și sîrbătorii și prăjituri. La cină în zile de dulce va fi friptură cu garnitură sau mîncare grășă cu carne. În zile de post mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă.

- Spălatul eventual și scrobitul rufelor;
- Luminatul în timpul recerut;
- Încălzitul în timp de iarnă;
- În cas de morb. medic, medicină și îngrijirea de lipsă;
- Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescrișelor igienii.

Afară de aceea superioritatea se va îngriji, ca elevii pe lângă controla de lipsă, pe cât e posibil, să fie ajuțorați și în studiere.

5. Părinții în decursul anului școl. să nu trimită la adresa sau la mîna elevilor bani, ci banii să vină la adresa superiorității, carea se va îngriji să le procure rechisitele de școlă, cărțile și cele alalte, ce le sint de lipsă. Asemenea nici mîncări să nu le trimită, căci seminarul îi provide cu cele de lipsă. Mîncările, ce părinții cu toate aceste le-ar trimite fiilor săi, se vor împărți între toți elevii, în cas de cantitate mai mică între conșcolarii respectivului sau respectivilor elevi.

6. Părinții sint avisați, că pentru eventualele stricăciuni făcute de fiil lor, sint răspunzători, și vor avé să le reboni-

fice. De sine să întelege, că pentru lucrurile și obiectele, ce să strică prin folosire, fără vină elevilor nu se va cere nici o desdăunare.

7. Elevii se vor presenta în 1 Septembrie st. n. înaintea superiorității seminariile însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde aceștia vor plăti taxele de lipsă și vor da în samă obiectele și lucrurile elevilor și li-se va designa mobilierul destinat spre folosința elevilor.

Blăș, în 21 Iulie 1903.

Emil Viță
rectorul Seminarului
junimei rom. gr. cat.
stud. din Blăș.

Noutăți.

Din Arhidieceasă. Administratorii parochiali: On. Beniamin Papiu din Șaroșni-mag. On. Ioan Mihalca din Aghireș. On. Vasile Micușan din Suciag și On. Emiliu Pop din Feneșul-săsesc, au fost numiți parochi. On. Nicolai Raț din Tritul-de-sus a fost numit administr. parochial în Turda-veche; iar On. Nicolai Ungurean a fost absolvat de la oficiul de capelan în Bistra și dispus de administrator parochial în Mușca. — Pe ziua de 15/2 Aug. 1903 s'a convocat consistor plenar. În acest consistor se vor face primiriile la cursul s. teologii și în Internatul Vancean de băieți și fetițe. Tot atunci se va conferi stipendiul vacant de 200 cor. din f. Vancea „Seminarul junimei“ și se va constata, carei stipendii sint vacante pe an școl. 1903/4.

Sîntire de biserică. La 2 Aug. n. se va sînti biserica gr. cat. română din Buza, cu următorul program: dimineața la 7 ore utrenie, la 8 ore binecuvîntarea bisericii prin delegatul episcopesc și liturgie solemnă, banchet la 1 oră p. m. și petrecere cu joc.

Inspector școlastic. Cetim în „Közérdek“ din Aiud, că dl Halmágyi Ferencz, inspector școlastic în comitatul Alba-inf. va fi transferat la Ugocsa în locul lui Máté Geza, care îi va ocupa postul.

Scris literar. Secțiunea economică a „Asociațiunii“, a hotărît, în ședința din 14 crt. să publice în „Biblioteca populară a Asociațiunii“ scrierile dlui prof. Ioan F. Negrut despre „grădina de legumi“ și „cultura cucuruzului și a grăului“, disertații ținute de Dsa cu mult succes cu prilejul adunărilor cercuale a le despărț. Blăș. Disertațiile acestea au și fost publicate în editura acestui despărțemînt. Hotărîrea acestora nu potă fi de cât măgulitoare atît pentru autor, cât și pentru despărțemîntul Blăș.

Pentru masa studenților. Ilustritățile lor episcopul Dr. V. Hossu, și prepositul I. M. Moldovan, directorul G. Muntean, profesorii O. Bonfiniu, I. German, I. Negrut, S. Nestor, G. Precup, Dr. I. Raț și A. Viță, medicii Dr. E. Negrut și Dr. A. Pop, directorul de bancă Br. Hodosiu și redactorul A. C. Domșa, în loc de-a felicita telegrafice în particular pe Dl N. Brănzău, profesor în Pitești, din incidentul cununiei sale, l'au felicitat prin o telegramă colectivă. Contribuind înse fiesce care cu cheltuiela unei depeșe particulare, a rămas în favorul mesei studenților suma de 10 cor.

Petreceri. Reuniunea femeilor române greco-catolice din Zlatna, invită la petrecerea de vară, ce se va aranja în 2 August st. n. 1903. (în ziua de Sf. Ilie) anume: de la 2—7 ore d. a. petrecere populară în „Costa oprită“, iar sara de la 8 ore dans în pavilionul ospătării comunale din loc. Venitul cîrnat este destinat pentru fondul reuniunii.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Să credem în Dumnezeu!

(După Can. Ludovic Schüller.)

(Continuare.)

Pe cum un obiect cât de mic, o mașină cât de mică și complicată ne descopere în mod neîndoelnic puterea și ingeniul auctorului, chiar așa și organismele acelea complicate și aproape invizibile, ne descoper înțelepciunea înfinită a lui Dumnezeu, ne proclamă sus și tare puterea sa înfinită.

Insu-și Voltaire scrie: „Dacă un orologiu ne mărturisește despre orologeriu, dacă un palat ne vestesce pe architect, aș lumea întregă, universul nu ne va mărturisi o minte supremă? . . . .”

„Care e acel animal, acel element, sau acel astru, care să nu poarte în sine semnul său impresiunea aceluia, pe care Plato l'a numit Geometru etern? Mie mi-se pare, că corpul celui mai mic insect îmi arată o unitate de desemn atât de înțeleptă, în cât îmi răpesc sufletul de admirațiune și ulmire. Insecta aceea ne însemnă . . . nu numai s'a născut, ci și trăiesce prin un secret ce nu se poate imita nici pricepe de noi, viața sa are o legătură imediată cu întregă natura, cu toate elementele și cu astrul, de la cari se bucură de lumină . . . — Dacă așa dară în cazul acesta nu există unitate și vastitate de plan, care să ne descopere înțelepciunea unui singur și înfinit artist, să ni-se dovedească contrariul, dar acesta nici odată nu s'a făcut“ (Voltaire — Note sulle Cabale).

Așa dară Dumnezeu își descopere, și în creaturile cele mai mici puterea și maiestatea sa înfinită.

Un singur verme cât de micuț ne învătă cea mai înaltă teologie.

Unul dintre bărbații cei mai ilustrii din veacul trecut; sir William Armstrong, care a inventat moderna artilerie de mare efect, în anul 1863 la Asociațiunea britanică pentru înaintarea științelor, ce s'a ținut în Newcastle — în fața unei mari mulțimi de erudiți din toate părțile Angliei, s'a exprimat în modul următor: „Teoria lui Darwin, enunțată în plinimea sa, află facerea naturii viețuitoare în formele cele mai elementare ale materiei organizate . . . Ast fel vom fi conduși să recunoștem în noi și în lucrările atât de delicate ale regnului vegetal și animal, rezultatele ultime ale forțelor curat materiale — lăsate de sine în tendințele lor necesare și fără conducător! Dar noi uităm, că în cazul acesta spiritele noastre ar fi mai înfrânte, mai reprimare pentru sentimentul misterului și al miracolului — de cât cum este în prezent — atribuind minunile ce ne încunjură mâinilor creatoare ale unui intelect înfinit, care prezidează la toate, de toate se îngrijesce“ (Fr. M. Moigne: La verita assoluta dei libri santi cap. I.).

Ferice așa dară de acea minte, care de la cel mai mic animal se scie ridica la supremul Creator, care cu aceeași voce a produs din nimica colosalele ființe din regnul

vegetal, și subtilele ființe ale microzoarelor — centrul atâtor lucruri minunate și ulmitoare, care cu același cuvânt poruncitor și dumnezeesc a zis tuturor fără deosebire: să crească și să se înmulțească fără de a pune vre-o margine: „Cresceți și vă înmulțiți“, care cu aceeași grijă iubitoare provide și asistă atât chiții Oceanului, cât și locuitorii pădurilor și microscopicul animal pus în marginea scării imense a ființelor animale.

§. 4. Omul.

Considerând în fine și locuitorul pământului, stăpânul naturii, adevărat omul, trebuie să ajungem la aceeași concluziune.

Omul să poată zice: „microcosmos“ adevărat o mică lume — de minunat, pentru că considerat în sine însuși întrece prin valoarea substanței și inteligenței sale pe toate creaturile, întrece întregă lumea.

Vorbind deci despre om, trebuie să permitem că nu vom — ba e chiar cu neputință — a înșira toate splendorile, ce să află în dinzul. Între marginile înguste ce mi-am propus să le țin în această lucrare, e cu neputință să amintesc despre sufletul simplu, nemuritor, rațional, tipul și asemănarea dumnezeiel, despre facultățile sale, despre complicatele sale lucrări și relațiunile cu trupul.

De aceea voind a vorbi numai despre trup, însemn, că e cu neputință a trata pe scurt și precis despre toate părțile sale.

Dacă despre fie care parte — cât de mică a trupului, — despre fie care funcțiune cât de mică a părților sale s'a scris opere voluminoase, s'a interesat foarte mulți erudiți, s'a ridicat un număr mare de catedre pentru a le explica toate aceste, — cum e cu putință să vă dau eu o descriere completă despre minunile trupului omenesc? Voiesc deci numai să stârnesc admirațiunea voastră din considerarea acestora, ce există în om, și cari necesarmente pretind lucrarea unui Dumnezeu. Să ne îndestulim deci cu considerarea unor noțiunilor mai însemnate, mai importante.

Ar fi de ajuns a considera un singur organ al trupului nostru pentru de a admira înfinita înțelepciune și atotputernicie a lui Dumnezeu. Sînt mai bine de 350 oșele, cari în diferita lor mărime constituiesc structura întregului nostru trup, și fie care dintre aceste bucăți ale scheletului ne înfățișează un complex admirabil de minunat, de ulmire. Nervii, muschii, membranele, vinele, sînul, cuprind în sine cele mai mari complicațiuni. E imposibil a înșira destinațiunile și raporturile imprumutate, ce au între sine cu întreg trupul. Marele înțelept al antichității — Galeno — anatomisînd un trup omenesc, a exclamat cuprîns de admirație: „Oh tu, carele ne-ai creat! compunînd un discurs atât de sfînt, mi-se pare că înalt un adevărat imu mării tale! Eu te onorez mai mult — descoperînd frumseța lucrurilor tale — de cât cînd îți-ași aduce tîmăia cea mai prețioasă în bisericile tale. Pietatea adevărată consistă mai înainte în cunoștința despre mine în-

su-mi, apoi în a face să cunoască și alții cât de mare e bunătatea ta, puterea și înțelepciunea ta: bunătatea ta se cunoșce din împărțirea egală a darurilor tale, dînd tu fie cărui om arcelele acele ce-l sînt de lipsă; înțelepciunea ta se cunoșce din es-celența acelor daruri; puterea ta se vede din executarea planurilor tale.“

Considerînd și numai din afară trupul omenesc, observăm chipul imprimat de mîna lui Dumnezeu, opera unei Ființe înfinit de înțelepte. Marele artist a imprimat cu caractere neșterse numele său în fie care parte a trupului omenesc.

Considerînd și numai superficial trupul nostru, ne putem convinge despre înfinita înțelepciune a Aceluia, ce l-a plămuit. În fie care parte admirăm ordinea și dispozițiunea cea mai perfectă. Ast fel ochiul — trebuînd se aervescă spre pază — ocupă partea mai ridicată a trupului, și fiind foarte delicat, sînt așezat sub scut, într-o analogă scobitură de os a craniului. Sprîncenele nu sînt numai pentru înfrumusețarea feței, ci și pentru ca să scutescă ochiul de pulvere și de sudore. Cînd spiritul nu mai voiesce să fie conturbat de lumea din afară, cînd are lipsă de odihnă, se tîchid pieo-pele, cari prin vibrațiunea lor cu răpezime alungă de la pupila ochiului, și cele mai mici insecte și alte lucruri externe subtile. Cîte minuni nu cuprinde în sine numai ochiul, în a cărui lumină se resfrînge atât de fidel tabloul unei regiuni întregi cu mii și mii de obiecte! Cărți întregi s'a scris numai despre construirea plină de mirare a ochiului!

Urechile cu concavitățile lor, sînt foarte potrivite pentru de a primi diferitele sunete ce se produc în dreapta și în stînga. Aceste sentinele păzitoare nu se închid nici odată — avînd să ne facă de scire în ori ce vreme despre cele mai mici șgomote externe. Membrana aceea foarte delicată, ce se numesce timpană, pe care se produc prin o vibrațiune complicată diferitele tonuri, apoi nervul acustic, potu-se numi efecte ale orbei întâmplări?

Nasul, ce e destinat pentru de a avertisa pe om cu privire la calitatea mâncărilor, este așezat imediat de-asupra gurei ca să-și poată implini esact menirea sa de scrutător. Și apoi gura cîte destinațiuni are?! Ce complex de minuni intrunesce în sine pentru de a implini diferitele și delicatele meserii! Cine va pute descrie estrema flexibilitate a limbii și a buzelor pentru de a pute esecuta aceea nenumerată serie de mișcări, ce formeză diferitele cuvinte?! Ce magisteriu complicat și misterios!

Simțul pipăitului e împrăștiat pe totă suprafața corpului pentru de a avertisa influințele, ce le primesce de la obiectele externe în fie care parte a sa. Flexibilitatea membrelor inferioare îi permit de a lua ori ce poziție, și de a face toate mișcările posibile.

(Va urma.)

ALBERTINA.

— Povestire. —

(Continuare.)

IV.

Ast fel alternând bucuriile pietății cu mângăierile amicitiei, cele două fetițe ajunseră la vârsta de 12 ani; ziua solemnă a primei Cuminecări se apropia, ele își măriașu zelul pentru de a se pregăti bine la marele act, ce aveau să-l sevrăscă, și parochul în loc de a le escita, trebuia mai mult să le modereze văpaia zelului lor.

Cu puține zile înainte de ziua hotărâtă pentru ceremonie, marchesa Iulia chemă la sine pe fetiță, o conduse în cabinetul ei, și după ce a îmbrățoșat-o cu căldură, începu a-i spune:

— Scumpa mea Albertină, tu deja ești aproape de momentul, în care ai să sevrășești actul cel mai solemn și mai important din viața ta, și eu mai înainte de a sosi acea mare zi — voiesc să-ți enarez toate peripețiile (întimplările) vieții tatălui tău și istoria familiei tale, ca tu să poți fi sigură, că dacă din cauza tristelor și dureroșelor evenimente am fost constrinși să ascundem numele aceluia, pe care l'am ales de soț al vieții mele — el a fost înse un om drept, virtuos și vrednic — sub ori ce respect — de stima și de afectul acelora, cari mai pe sus de cât aparințele și onorurile prețuiesc virtutea și darurile inimii. Îmi promiți așa dară că vei fi tare și vei ține în secret tot aceea, ce am să-ți spun?

— Da, mamă, răspuse fetița — aruncându-se în brațele materne, — da, eu voi fi tare, ori ce îmi vei descoperi tu — îți promit, ba îți și jur, că nici când nu va ieși nici un cuvânt din gura mea, ce să potă trada secretul tău.

— Ei bine, șezi așa dară lângă mine și pregătesc-te a asculta o tristă istorie.

— Tu mă înspăimintezi, mamă, cu toate aceste vorbește: Dumnezeu îmi va da tăria de lipsă ca să te ascult.

— Înainte de toate — continuă marchesa — trebuie să-ți descoper numele tatălui tău, el se numia . . . Aloisiu de Montermé.

— Cum? . . . strigă Albertina, — noi purtăm așa dară numele unei familii proscrise și desonorate? . . .

Linștește-te fca mea, ce e drept noi purtăm numele unei familii proscrise — dar nici când desonorate: pentru că onórea, adevărata onóre nu consistă în aprețierea lumii, și numai lucrările răutăcioșe o pot lua; dar familia tatălui tău n'a fost exilată, fiind-că a comis delict, ci numai pentru răutatea și invidia inamicilor săi, cari acuzară pe moșul tău, ca vinovat de înaltă tradare și revoltă, pe când dimpotrivă el era cavalerul cel mai drept și cel mai leal.

— Oh Dumnezeu! exclamă la aceste Albertina, — așa dară el era nevinovat! . . . Și pentru ce o Dómnă, ai permis, să fie socotit de vinovat?

— Tac! noi nu putem, nici nu trebuie să întrebăm pe Dumnezeu despre cauza, pentru care el face sau permite ceva; nepătrunse sînt judecățile sale, dar pururea

drepte și nouă — nemernicilor vermi ai pămîntului — nu ne rămâne alt-ceva, de cât să ne plecăm capul și să ne supunem fără de a murmura împotriva adorabilelor dispozițiilor ale Provedinței sale.

— Ai tot dreptul, mamă; am vorbit greșit fără de a cugeta, dar sperez că Dumnezeu mă va ierta. Continuă numai, spune-mi totul.

— Înainte de asta cu trei zeci de ani, acel castel mareț (aceste zicându-le, arată ficei sale edificiul dărîmat, ce se vede la o mică distanță), din care n'a rămas numai o mică parte — a fost locuit de contele Albert de Montermé și de familia sa, ce se compunea din soția și din doi fii: Carol și Aloisiu, cari creșeau înzestrați cu cele mai frumoșe daruri ale minții și inimii. Mama lor i-a fost dat încă din copilărie la deprinderea evlaviei, la observarea exactă a legii lui Dumnezeu și la compătimire față de cei săraci. Tatăl lor îi instrua în litere și în științe, și îi creșea în dreptate de simțominte și lucrări, ce formeză adevărata nobilitate; și bunii tineri corespunzând întru toate grijilor iubitoare ale părinților, erau orgoliul și mângăierea lor și făceau să spereze a petrece între dînsii o bătrânețe fericită încunjurați de o cunună de nepoți, cari să perpetueze numele și avuțiile familiei de Montermé.

— Și cine a fost mișelul ce a cutezat să conturbe bucuria și să zădărnicească speranțele acelei familii bune? — întrebă cu mirare Albertina.

— Nu s'a știut până acuma și poți nu vom ști nici odată. Și apoi chiar și dacă am ști, adă-ți bine aminte, ne-ar fi datorința să iertăm.

— Asta o știu! . . . și deja l'am iertat . . . dar a-și vré să știu numele aceluia . . .

— Cu ce scop?

— Nu știu nici eu. Dar continuă șnararea.

— Familia de Montermé era așa dară deplin fericită . . . Dar oh! . . . Fericirea nu poate ține mult pe acest pămînt! . . . Contele — deși nu a vătămât nici când pe nime — fiind-că era de un temperament blând și liniștit, cu toate acestea avé și dînsul, și cine nu are? . . . inimicii crudeli, cari invidiând demnitatea sa, avuțiile sale și favorul său grația, de care se bucura la Curte, s'au lucră să-i amărăscă ori ce bucurie a sa, și din nefericire au și reușit. Îi acuzară la regele ca vinovat de un delict de stat, și acuză a fost așa bine întocmită, argumentele închipuitei tradări așa bine pregătite, în cât nefericitul — fără de a i-se da timp să se desvinovătescă și să producă argumente despre nevinovăția sa — a fost despoiat de avuțiile sale și osîndit la mórte.

— Și nu s'a aflat nime să-l apere? întrebă cu voce tremurătoare fetița.

(Va urma.)

Cleric gr.-catolic român.

(Continuare.)

Religiunea și națiunea sînt două concepte cu totul deosebite. Alta este originea, altele mijlocele și scopul uneia și altele a celeilalte. Baza unei fie, căreia

este voința creatorului, care prin atotputernicia sa le susține toate și prin prealțelegerea sa le guvernează toate. Și cum Dumnezeu își manifestă voința în două moduri: prin legea naturală, baza familiilor, statelor și națiunilor; și prin legea supranaturală, revelațiunea divină „stricto sensu“, baza bisericii; așa unei fie căreia alt scop și spre ajungerea acestuia alte mijloce i-a impus. Și óre nu biserica are cel mai sublim scop, asigurarea scopului ultim a omului.

Dar deși sînt diferite scopurile acestor societăți, nici odată înse nu pot să fie contrare, căci ambele purced din același izvor, una fie care tinde la fericirea omului. Și toate facultățile naturale trebuie îndreptate și proporționate la scopul ultim. Și atunci nu poate să fie nici o contraversă între biserică și societatea ordului natural: fie familie, stat sau națiune. „Din contră una se întregesce pe cealaltă, se nobilită. Interesele binepricute a uneia sînt și interesele celei alalte. Cea mai ferbinte iubire de religie nu eschide și nu micșorează cea mai ferbinte iubire a națiunii.“¹⁾ Și cu cât stă acesta mai mult față de adevărata religie catolică, de cât față de ori care alta!

Și totuși frații noștri pravoslavnicii de multe ori ne trag la îndoială românismul, dacă perseverăm — vorba lor — în Sfînta Unire și ca fi credincioși și apostoli a sfîntei noastre biserici, nisim să-i întorcem și pe ei de pe calea rătăcită. Dar acesta nu ne va împedea de a iubi din tot sufletul biserica cea adevărată și pe capul ei. Tot odată iubiți frații! datorința noastră va fi, ca după ce noi sîntem firmi în credința cea adevărată, să-i întărim și pe cei slabi, ca să nu cadă.

Cu un puternic inimie vom avea să luptăm ca viitori preoți, dar tocmai pentru că avem să luptăm contra inamicului bisericii, cu încredere trebuie să mergem înainte, știind, că cu noi este Dumnezeu. Trebuie să le arătăm fraților pravoslavnicii, că nici de cum nu este incompatibil catolicismul și românismul, ci din contră cel mai mare binevoitor al nostru ca și al tuturor popórelor este însași sfînta biserica catolică și al ei cap vîdut pontificele roman. Și óre nu biserica catolică și sfîntul Scaun apostolic este cel mai sincer apărător al popórelor asuprite? Aș cine este cel mai bun părinte al Irlandezilor și Polonilor asupriți de secolii, dacă nu sfîntul Scaun apostolic? Și numai nouă Românilor să nu ne potă fi biserica catolică mamă adevărată, nouă, cari sîntem legați de sedial apostolic și prin legături de sînge? Și óre nu prin însași împrejurarea, că volesce, să ne readucă pe toți la sînul său și ast fel uniți în cugete, în simțiri și fapte să conlucrăm spre ajungerea alor două scopuri mărețe. — cari ori când merită să ne jertfim chiar și viața pentru ele, — dovedesce a ne fi mamă adevărată, pe care o dóre amar rătăcirea fiului.

(Va urma.)

¹⁾ Revista catolică. An. IV. 1890 Sept.

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri literare“ Nr. 7. anul 37—1903 cu următorul sumar: A. Lordul cel mititel (roman de F. Burnett, trad. din englezesce). — Sextil Pușcariu. Studii și notițe filologice, V. — Al. Lăpădatu, Vlad-Vodă Călugărul. (monografie istorică). — N. Iorga, Manifestări nouă ale unei școli vechi, II. — E. Hodoș, Colo sus la răsărit (cântec cătănesc). Doine — Anghel Demetriescu, Domnia lui Cuza Vodă. de A. D. Xenopol (dare de samă). — P. Papahagi, Etimologia cuvîntului crăciun. — Bibliografie.

„Sămănătorul“, sub direcția unui comitet. Anul II. Nr. 27. cu următorul sumar: N. Iorga, Un nou volum de poezii a d-rei Văcărescu. — Maria Cunțanu, Din umbra vecinicilor brazil (poezie). — N. Macedoneanu, Viața în Albania: de la Durazzo la Tirana. — D. Nanu Tómnă (poezie). — Ov. Densușanu, Din liter. didactică (I). — Din Goethe, Bróscele. — Demetrius, Ursitoare (poezie). Dări de samă. — I. Scurtu, Nuvele de I. A. Bassarabescu. — Al. Lăpădatu, Manualul bunului român de N. Bălcescu. — Corneliu Moldovan, Demult (poezie). — Red., Informațiuni literare. — Răspunsuri. Numărul 20 banî. Abonamentul 10 lei pe an.

Inserate.

(32) 1—1

Edict de licitație.

În 3 August a. c. st. n. se va da în întreprindere, pe calea licitațiunii publice minuende zidirea bisericii nouă de piatră din parochia gr. cat. din Murș-Decea (posta Felvinez). Licitația se va ține în edificiul școlii gr. cat. din Murș-Decea, la 10 ore a. m. Planul și preliminarul de spese aprobate din partea Preaven. Ordinariat Mitropolitan, pe cum și condițiunile de licitare se pot vedé la administratorul interimal al parochiei în Inoc.

Murș-Decea, la 23 Iuliu 1903.

Nicolae Galea
adm. inter.Nicolae Tașea
curator.

Comunicarea trenurilor

prin gara Küküllőszög (Blas)

(valabil din 1 Maiu 1903).

cătră	gara		de la
Teuș — Tövis			
226	persóne	persóne	102
1246	mixt	mixt	215
785	accelerat	accelerat	904
252	accelerat	accelerat	1228
Copșa — Kis-Kapus			
104	persóne	persóne	221
216	mixt	mixt	1248
905	accelerat	accelerat	784
1229	accelerat	accelerat	251
Sóvárád			
403	mixt	mixt	826
248			650

Posta „Unirii“.

Am primit și achităm abonamentul de la: I. M. Bp. pe 1903 pătariul 2-lea. Erdőszáda pe 1896 și 1897. Imbuz pe 1903 pătariul 2-lea P. Cos. Mediaș pe 1903 sem. 1. G. V. Eger pe 1903 sem. 2-lea. Poșorta pe 1900. Bala pe 1894. Chimiteinic pe 1901. M. N. Orade pe 1903. Șomfalú pe 1902. Bărsău și Frânceni pe 1897 până la finea 1900. Sevestreni pe 1902. Ghereușa pe 1902 și 1903

sem. 1. Micuș pe 1903. Acintș pe 1903 sem. 1. Rădășel pe 1902 sem. 2-lea. Lumperd pe 1903. Merigori pe 1903. Cypkánd pe 1902 și 1903 sem. 1. Șermășel pe 1903. Drămbarița-Ciugud pe 1901.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa.

(29) 5—20

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

literanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătășă și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2.
„la porumbul alb“.

Recomandă

ornatele sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falóne, diaconale, sticharii, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandii, plascanice, baldachine, prapori etc. cum și tóte ntensiile și vasele sacre de metal, ca disc. ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dicheriu, cadelnițe, candelabre etc. tóte pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrica.

Catalóge ilustrate se trimít la cerere gratis și franco.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cîsnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asiguréză în cele mai avantagióse condiții:

contra pericolului de incendiú și esplosiune, edificií de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în tóte combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără ceroetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială,
cu finea anului 1900: 1,303.572 cor. 15 banî.

Valori asigurate contra incendiului: 72,420.299 coróne. Capitale asigurate asupra vieții: 9,248.543 coróne.

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Diracțiune în Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din tóte comunele mai mari.

Agenturí principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Seghedin, Șopron, Szabadka și Timișóra.

(5) 25—52

GRĂDINA „COMSA”

restaurant și loc de petrecere în Veza, se vinde în mână liberă.

(Teritoriū de peste 2 jugere 600 stânjini □, cu plantațiune bogată, și adjustat cu tôte superedificatele necesare: 1 casă bună de pătră cu 3 odăi și foisor etc., 1 chiosc cu alte 3 odăi, 2 popicării, lawn-tenis, pivniță, ghetar, grajd, șopron etc. etc.)

A se adresa la: Dl avocat Dr. L. NESTOR în Blăș

(81) 2-3

Intreprindere de transportarea și înmăgăzinarea mobilelor.

ZORN MÓR

BUDAPESTA,

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în carē de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru tôte localitățile din țară și străinătate.

☛ TELEFON. ☛ Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. ☛ TELEFON. ☛

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbil, fără întrerupere, cu cruțarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodade, pe lângă responsabilitate.

Representanți în tôte orașele mai mari din țară și străinătate.

(9) 26-52

Timbalele mele au fost decorate la espoziția milenară.

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o resonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpeta cu 75 floreni. Daū instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de timbale diplomat și inventatorul timbalei „Coróna de flor”.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 26-52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofiterilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

Pe lângă replătire avantajoasă

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Căștig informații industriale și comerciale de natură cea mai discretă din toate părțile țării, și în străinătate.

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descarc cu orice ereș și mare dajă.

Pentru răspuns e de a se acelu marca.

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII. Erzsébet körút 22. 112.

Numărul patentei 16.794.

Carol Beck

pregătitor de ventilătoare patentate pentru ferestri.

BUDAPEST, VIII, József-utca 14.

În atenția directorilor de școli!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie!

Nu ști nime ce-i sanetatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de către Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschiș prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțumit.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestri comune, școli, institute și locuințe private.	13.—
Pentru ferestri mai ușoare și mai simple.	9.—
Ferestri de Closeti.	7-60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casaia Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kispest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincie, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincie se efectueso foarte prompt și foarte repede.